Stockholms stad

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2026/878)

Investeringsstrategi för Stockholms stads kommunala koncern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Investeringsstrategi för Stockholms stads kommunala koncern* godkänns enligt bilaga till utlåtandet.
2. Samtliga nämnder ska inarbeta *Investeringsstrategi för Stockholms stads kommunala koncern* i sin verksamhetsplanering.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att anta *Investeringsstrategi för Stockholms stads kommunala koncern* enligt bilaga till utlåtandet.
4. Investeringsstrategi, bilaga 9, i Stockholms stads budget 2026, (dnr KS 2025/1086), upphör därmed att gälla.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Kommunkoncernen genomför och planerar investeringar för att utveckla och upprätthålla infrastruktur, samhällsservice och bostäder. Investeringsstrategin utgör tillsammans med stadens regler för ekonomisk förvaltning en utgångspunkt för kommunallagens krav om en långsiktigt god ekonomisk hushållning där investeringsverksamheten utgör en betydande del.

Kommunfullmäktige gav i tertialrapport 2, 2008, kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en samlad strategi för stadens investeringar. Strategin utarbetades i flera steg och beslutades i samband med Stockholms stads budget 2012. Strategin har därefter utgjort en bilaga till Stockholms stads budget som har reviderats och godkänts årligen i samma ärende som budgeten.

I Stockholms stads budget 2026 var investeringsstrategin bilaga 9. Kommunkoncernens investeringsstrategi föreslås nu hanteras som ett självständigt ärende till kommunfullmäktige för ökad tydlighet och spårbarhet samt för att förenkla vid framtida ändringar av strategin.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stad står, precis som många andra kommuner, inför stora investeringar under kommande årtionden. Investeringar som behövs för att Stockholm ska fungera och utvecklas. Investeringar bidrar till stadens attraktivitet och funktion och påverkar investeringar stadens ekonomi både på både kort och lång sikt. En sund ekonomi och hushållning kräver därför kostnadsmedvetenhet, effektivitet och prioriteringar i stadens investeringsverksamhet.

Tidigare har denna strategi behandlats som del av den årliga budgeten. Framöver kommer den hanteras som ett eget ärende som behandlas när det finns behov av att revidera strategin.

Investeringsstrategin syftar till att, säkerställa att investeringsverksamheten bedrivs enligt principen om god ekonomisk hushållning, ge vägledning till investeringsprioriteringar för en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar stad samt stärka samordning och styrning av stadens investeringsverksamhet.

Strategin ska fungera som ett långsiktigt ramverk för nämnders och bolags investeringsplaner och bidrar därmed till en långsiktigt hållbar ekonomi.

Bilaga

Investeringsstrategi för Stockholm stads kommunala koncern, dnr KS 2026/878-

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra

Utmaningarna för Stockholms stads ekonomi är stora. Kommunkoncernens låneskuld ökar mycket snabbt. Redan i dag har Stockholm den största skulden bland Sveriges kommuner och regioner samt den snabbaste skuldökningstakten bland större kommuner och regioner. Stadens skuld närmar sig snabbt 100 miljarder kronor. Höga investeringsvolymer och kraftig ökade skuldsättning leder till att kapitalkostnaderna tar allt större utrymme i budgeten på bekostnad av satsningar på välfärden.

Den kraftigt ökande skuldsättningen i staden leder till ett försämrat finansnetto och försämrade förutsättningar för staden på den finansiella marknaden. Vi ser med stor oro på att stadens finansiella kreditbetyg AAA riskerar att sänkas, vilket skulle innebära att räntekostnaderna ökar ytterligare.

Mot bakgrund av detta vill vi understryka vikten av en politik som leder till att stadens skuld omgående börjar minska. Staden måste tydligt och målmedvetet prioritera investeringsprojekt som måste genomföras medan övriga projekt behöver avvakta ett stabilare läge. Egenfinansieringsgraden i investeringar måste öka. En jämnare fördelning av investeringsvolymer över åren, ökade verksamhetsresultat, ökad privat extern finansiering, inkomster från försäljning av mark i stadsutvecklingsområden och avyttringar av icke strategiska tillgångar som inte behövs för stadens verksamhet är ytterligare medel för att möjliggöra en minskad investeringsvolym med en hållbar egenfinansieringsgrad.

Reservation av borgarrådet Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Vi delar uppfattningen att Stockholms investeringar behöver präglas av god ekonomisk hushållning, tydliga prioriteringar och stark kostnadskontroll. Stadens ekonomiska handlingsutrymme ska värnas samtidigt som Stockholm fortsätter att utvecklas med fler bostäder, fungerande samhällsservice och en snabb klimatomställning.

Investeringsstrategin behöver dock tydligare ange hur staden ska prioritera mellan investeringar under de närmaste åren och säkerställa att långsiktigt nödvändiga åtgärder kan genomföras inom hållbara ekonomiska ramar. Särskilt akut är detta med anledning av hur mycket majoriteten ökar belångingsgraden under de fyra år som de har styrt.

Höga investeringsutgifter och osäkerheten i omvärlden ställer krav på en målmedveten prioritering av stadens projekt. Nödvändiga investeringar ska genomföras, medan mindre angelägna projekt ska kunna senareläggas till ett stabilare ekonomiskt läge. Beslut om senareläggning behöver samtidigt bygga på en bedömning av konsekvenserna för verksamheten, framtida kostnader och stadens långsiktiga mål.

Staden behöver upprätthålla en hög och långsiktigt hållbar egenfinansiering för att begränsa skuldökningen och de finansiella kostnaderna. Det kräver en jämnare fördelning av investeringarna över åren, stärkta verksamhetsresultat, inkomster från markförsäljning i stadsutvecklingsområden samt prövning av försäljning av tillgångar som saknar strategisk betydelse och inte behövs för stadens verksamhet. Dessutom bör försäljning av till exempel Landbyska verket 1, Klamparen 8, Beridarebanan 10 och Sturehofs slott.

Strategins finansieringsprinciper bör därför konkretiseras i den fleråriga investeringsplaneringen. Det ska framgå hur prioriteringarna påverkar resultat, skuldsättning, likviditet och framtida driftkostnader. Samordningen mellan nämnder

och bolag behöver stärkas redan i tidiga skeden, så att staden kan välja kostnadseffektiva lösningar och undvika fördyringar.

Investeringsstrategin behöver tydligare säkerställa nödvändiga investeringar i gator, parker, natur, idrottsanläggningar, förskolor, skolor, gruppbostäder och äldreboenden. Behovet av sådana investeringar ska bedömas tidigt i stadsutvecklingen och vägas in i den samlade prioriteringen. Reinvesteringar i befintliga anläggningar och fastigheter behöver ges tillräckligt utrymme för att upprätthålla funktion, säkerhet och kvalitet.

Målet om ett klimatpositivt Stockholm till 2030 ska ha en tydlig koppling till stadens investeringsbeslut. Energieffektivisering, minskad klimatpåverkan och klimatanpassning behöver därför vara uttryckliga prioriteringar i strategin. Formuleringen om att projekt med höga initiala investeringsutgifter ska begränsas oavsett lönsamhetsgrad behöver preciseras. Höga initiala utgifter motiverar en noggrann prövning av finansiering och risk. Prövningen ska också omfatta kostnader över hela livslängden, framtida driftbesparingar, klimatnytta och konsekvenserna av att skjuta upp eller avstå från investeringen. Det behöver tillämpas konsekvent i prioriteringen av större projekt. Beräknade besparingar och klimatnyttor ska också följas upp efter genomförandet, så att staden kan bedöma om investeringarna ger avsedd effekt.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 november 2026

Emilia Bjuggren
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Per Rosencrantz och Therese Lindström (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Kristin Jacobsson (C) som är likalydande med Centerpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis tjänsteutlåtandet.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna delar målsättningen om att stadens investeringar ska bedrivas enligt principen om god ekonomisk hushållning. Samtidigt vill vi lyfta vissa invändningar mot den föreliggande strategin.

Strategin anger att investeringarna till övervägande andel ska finansieras med egna medel. Vi menar att målsättningen ska vara 100 procent egenfinansiering. Stadens skuld ökar snabbt och räntekostnaderna tar resurser från kärnuppdraget, såsom skola, äldreomsorg och trygghetsskapande arbete. Av samma skäl ska exploateringsprojekt vara lönsamma och projekt med osäkra kalkyler ska inte genomföras.

Vi ser också en risk att strategin ensidigt prioriterar gång- och cykeltrafik. Valet av trafikslag ska i stället styras av samhällsekonomiska kalkyler där även vägar för biltrafik ingår. Sverigedemokraterna förespråkar att stadens cykelinvesteringar pausas.

Vidare motsätter vi oss att offentlig-privat samverkan helt utesluts i strategin. En större medverkan från privata aktörer kan hålla tillbaka stadens investeringsutgifter. Staden bör däremot endast i undantagsfall investera i kommersiella lokaler.

Projekt med orimliga drift- och kapitalkostnader ska kunna pausas eller avbrytas och nya lokalbehov ska i första hand lösas i stadens befintliga lokaler. Större investeringsprojekt bör följas upp minst två gånger per år.

Sverigedemokraterna anser att stadens bostadsbyggande i högre grad ska inriktas på radhus och villor och bifaller därför endast delvis tjänsteutlåtandet.

Reservation av Gulan Avci (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

att delvis bifalla borgarrådsberedningens förslag till beslut,

att inrikta investeringsplaneringen på minskad skuldsättning,

att stoppa stadens och bolagens förvärv av befintliga privata hyresbostadsbestånd,

att endast undanta inlösen enligt 28 § bostadsförvaltningslagen från förvärvsstoppet,

att skyndsamt sälja inlösta fastigheter vidare till seriösa och långsiktiga ägare,

att stoppa investeringar för återtagande av väl fungerande verksamheter i egen regi,

att pröva privatägda verksamhetslokaler även för långsiktiga behov, samt

att därutöver anföra följande.

Stadens investeringar ska värna utrymmet för skola, omsorg och nödvändig infrastruktur. En växande skuldsättning binder framtida resurser i räntor och kapitalkostnader. Investeringsplaneringen behöver därför inriktas på att skulden minskar.

Förvärv av befintliga hyresbostadsbestånd ökar det kommunala ägandet utan att i sig tillföra nya bostäder. Förvärvsstoppet ska omfatta både fastighetsköp och bolagsförvärv. Undantaget för inlösen ska skydda hyresgäster i allvarligt misskötta fastigheter. En plan för skyndsam vidareförsäljning ska redovisas inför beslut om inlösen.

Väl fungerande verksamheter ska inte återtas i egen regi av ideologiska skäl. Staden ska inte göra nya investeringar för sådana återtaganden.

Staden behöver också kunna hyra privatägda verksamhetslokaler för långsiktiga behov. Alternativen ska prövas utifrån samlad kostnad, kvalitet och risk. Stadens kapital ska användas där det gör störst nytta för stockholmarna.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Investeringsstrategin har tidigare varit en bilaga till Stockholms stads budget och därmed beslutats av kommunfullmäktige i samma ärende som budgeten. Under budgetarbetet inför år 2027 har investeringsstrategin reviderats med det övergripande syftet att koncentrera, förenkla och förtydliga innehållet, vilket även medfört vissa omstruktureringar av texten under respektive avsnitt. Syftet är också att öka tydligheten vid kommande behov av förändringar samt stärka strategins roll som långsiktigt styrdokument.

Kommunkoncernens investeringsstrategi föreslås hanteras som ett självständigt ärende till kommunfullmäktige för ökad tydlighet och spårbarhet samt för att förenkla vid framtida ändringar av strategin.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunkoncernen genomför och planerar investeringar för att utveckla och upprätthålla infrastruktur, samhällsservice och bostäder. Planering och genomförande av investeringsprojekt omfattar ofta flera år och större stadsutvecklingsprojekt pågår under flera decennier. Stadens investeringar medför långsiktiga konsekvenser avseende kapital- och driftskostnader inom kommunkoncernen. Förutsättningarna för finansiering, styrning och prioritering av investeringsprojekt måste därför vara tydliga och stabila. Investeringsstrategin utgör tillsammans med stadens regler för ekonomisk förvaltning en utgångspunkt för kommunallagens krav om en långsiktigt god ekonomisk hushållning där investeringsverksamheten utgör en betydande del.

I samband med budgetarbetet inför år 2027 föreslås att investeringsstrategin beslutas i ett separat ärende. Syftet är att förtydliga investeringsstrategins långsiktiga roll som styrdokument och länk mellan stadens vision samt nämnders och bolags investeringsplanering med målsättning att säkra en långsiktigt god ekonomisk hushållning.

Framtida behov av revideringar kommer att hanteras genom sedvanlig beredning inför godkännande i kommunfullmäktige. Om det är lämpligt kan ett sådant ärende även fortsättningsvis samordnas med beslut om stadens budget.

Stadsledningskontoret bedömer att hantering av investeringsstrategin som ett separat ärende kommer att öka tydligheten och förenkla framtida ändringar. Stadsledningskontoret föreslår utifrån det som redovisats, att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Investeringsstrategi för Stockholms stads kommunala koncern, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.